

סמינר מספר: 290.4040 : מפגש גורלי? אחים ואחיות-בין המקצועי לאישי
שנה"ל תשע"ה, 2014/2015

סמסטר א', יום רביעי, 16:00-18:00

מרצה: ד"ר הדס גולדבלט

חדר 806, קומה 8, מגדל אשכול
טלפון: 04-8288665 (8665).

שעות קבלה - בתיאום מראש.

E-mail: goldblat@research.haifa.ac.il

רקע הסמינר ומטרותיו

מרכיב מרכזי בעבודת אחיות ואחים הוא המפגש עם מטופלים, המתמודדים עם מגוון מצבי בריאות וחיים. עד לא מזמן, רוב תשומת הלב המדעית והמקצועית כוון למתן טיפול איכותי ומיטבי למטופלים, למען בריאותם ורווחתם. בשנים האחרונות נבחנת גם רווחתם של אנשי הצוות הסייעודי בהקשר זה. המפגש הטיפולי בשירותי הבריאות מתרחש במצבי דחק, חוסר זמן ומשאבים ולעתים קרובות גם בתנאי אי-ודאות. מצב זה מזמן לאנשי הצוות חוויות מורכבות, שהיבטיהן רגשיים, התנהגותיים, תרבותיים ואתיים. לחוויות אלו יכולות להיות השלכות הן על התחום המקצועי והן על התחום האישי בחייהם של אנשי הצוות.

בסמינר זה נעסוק בנושאים הבאים:

1. היבטים תיאורטיים וקליניים של השלכות המפגש הטיפולי על אחיות ואחים
2. סוגיות רגישות ו"לא מדוברות" במפגש הטיפולי והתמודדות אנשי הצוות עמן

דרכי למידה

תכני הסמינר יועברו באמצעות:

- התנסויות המכוונות להתבוננות אישית (רפלקציה) של משתתפי הסמינר בהיבטים משמעותיים של מפגשים עם מטופלים
- המשגת היבטים משמעותיים אלו
- הרצאות המשלבות חומר תיאורטי
- הצגות של נושאים נבחרים על-ידי הסטודנטים
- קריאת חומר משיעור לשיעור ודיון בו בכתה

נושאים בהם הסמינר יעסוק

- ♦ להיות מטפל
- ♦ בראי התיאוריה: השלכות שונות של המפגש הטיפולי על אנשי-מקצוע [כמו טראומטיזציה משנית, תשישות חמלה (compassion fatigue), מצוקה מוסרית (moral distress), עמל רגשי (emotional labor) וצמיחה]
- ♦ יחסי עבודה-בית ובית-עבודה: היבטים בעבודת איש הצוות הסייעודי ובחיי האישיים, שהם בעלי השלכות על המפגש הטיפולי
- ♦ כאשר מעגלי החיים מטפל-מטופל משיקים במפגש הטיפולי: השלכות סיפורי המחלה של מטופלים על איש הצוות הסייעודי
- ♦ מפגש איש-הצוות עם נושאים רגשיים באינטראקציות רפואיות (כדוגמת בישור בשורות רעות, טיפול בחולים הנוטים למות, טיפול בנפגעי אלימות וטראומה)
- ♦ התמודדות עם אלימות מצד מטופלים ובני-משפחותיהם והשלכותיה על איש הצוות הסייעודי

נושאים בהם הסמינר יעסוק (המשך)

- ♦ אלימות והטרדה (bullying) בין-אנשי צוות
- ♦ עבודה בסביבה רב-תרבותית
- ♦ משאבים אישיים של איש הצוות ושמירה עצמית
- ♦ משאבים ארגוניים לטובת איש הצוות: הדרכה בסייעוד

מטלות ודרכי הערכה

1. נוכחות חובה בשיעורים והשתתפות פעילה במהלכם
2. הצגת נושא או מאמר בכתה 20%
3. עבודה מסכמת 80%

- הנחיות להצגת הנושא או המאמר ולעבודה המסכמת - יימסרו בנפרד.

רשימת מקורות מומלצים לקריאה

אנשי מקצוע ומפגש עם נושאים רגישים בעבודתם

- אברהם, נ' (2011). חוויותיהם של פרמדיקים במפגש עם אירועים קריטיים ועם מטופלים במצבים מאיימי חיים. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- בן אדיבה, מ' (2013). טיפול ב"חי-המת": חוויית אנשי צוות סיעודי במפגש עם מטופל שנמצא במצב של מוות מוחי ובבישור הבשורה על כך לבני משפחתו. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- ויזל-שקד, נ' (2012). המפגש הטיפולי עם ילדים ובני נוער עם חולי נפשי או לאחר ניסיונות אובדניים, המתאשפזים במחלקת ילדים כללית: חווית הצוות הרפואי והסיעודי. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.
- קריבנקו, י' (2009). עמדותיהם וחוויותיהם של אנשי-צוות סיעודי במפגש עם מטופלים אשר התקבלו למסגרות אשפוזיות בעקבות ניסיון אובדני. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך", אוניברסיטת חיפה.

Barrington, A. J., & Shakespeare-Finch, J. (2014). Giving voice to service providers who work with survivors of torture and trauma. *Qualitative Health Research, 24*, 1686–1699. doi: 10.1177/1049732314549023

Broom, A., Kirby, E., Good, P., Wootton, J., Yates, P., & Hardy, J. (2014). Negotiating futility, managing emotions: nursing the transition to palliative care. *Qualitative Health Research*. Advance online publication. doi: 10.1177/1049732314553123

Clarke, J., & Quin, S. (2007). Professional carers' experiences of providing a pediatric palliative care service in Ireland. *Qualitative Health Research, 17*, 1219-1231. doi:10.1177/1049732307308316

Ford, K., & Turner, D. (2001). Stories seldom told: Paediatric nurses' experiences of caring for hospitalized children with special needs and their families. *Journal of Advanced Nursing, 33*, 288-295. doi:10.1046/j.1365-2648.2001.01678.x

- Halpern, J., Gurevich, M., Schwartz, B., & Brazeau, P. (2009). Intervention for critical incident stress in emergency medical services: A qualitative study. *Stress and Health, 25*, 139-149. doi:10.1002/smi.1230
- Johansson, K., Lindahl, B. (2011). Moving between rooms – moving between life and death: nurses' experiences of caring for terminally ill patients in hospitals. *Journal of Clinical Nursing, 21*, 2034–2043. doi: 10.1111/j.1365-2702.2011.03952.x
- Kendall, S. (2006). Admiring courage: Nurses' perceptions of caring for patients with cancer. *European Journal of Oncology Nursing, 10*, 324-334. doi:10.1016/j.ejon.2006.01.005
- Kendall, S. (2007). Witnessing tragedy: Nurses' perceptions of caring for patients with cancer. *International Journal of Nursing Practice, 13*, 111-120. doi:10.1111/j.1440-172X.2007.00615.x
- McIlpatrick, S., Sullivan, K., & McKenna, H. (2006). Nursing the clinic vs. nursing the patient: Nurses' experience of a day hospital chemotherapy service. *Journal of Clinical Nursing, 15*, 1170-1178. doi:10.1111/j.1365-2702.2006.01495.x
- Regehr, C., Goldberg, G., & Hughes, J. (2002). Exposure to human tragedy, empathy, and trauma in ambulance paramedics. *American Journal of Orthopsychiatry, 72*, 505-513. doi:10.1037//0002-9432.72.4.505
- Sandgren, A., Thulesius, H., Fridlund, B., & Petersson, K. (2006). Striving for emotional survival in palliative cancer nursing. *Qualitative Health Research, 16*, 79-96. doi:10.1177/1049732305283930
- מפגש אנשי מקצוע עם נפגעי אלימות במשפחה**
גולדבלט, ה' (2013). חוויית המפגש של אחיות עם נשים נפגעות אלימות במשפחה. *חברה ורווחה, לג*, 329-303.
- פסח, ל' (2007). *מציץ ונפגע? השפעת העבודה עם נשים מוכות על חייהם של המטפלים בהן*. חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה". אוניברסיטת חיפה.
- Bailey, B., Buchbinder, E., & Eisikovits, Z. (2011). Male social workers working with men who batter: Dilemmas in gender identity. *Journal of Interpersonal Violence, 26*, 1741-1762. doi:10.1177/0886260510372939
- Band-Winterstein, T. (2012). Nurses' experiences of the encounter with elder neglect. *Journal of Nursing Scholarship, 44*, 55–62. doi: 10.1111/j.1547-5069.2011.01438.x
- Coles, J., Dartnall, E. & Astbury, J. (2013). "Preventing the pain" when working with family and sexual violence in primary care. *International Journal of Family Medicine, 2013*, 1-7. <http://dx.doi.org/10.1155/2013/198578>
- Goldblatt, H. (2009). Impact of caring for abused women on nurses' professional and personal life experiences. *Journal of Advanced Nursing, 65*, 1645-1654. doi:10.1111/j.1365-2648.2009.05019.x

מפגש אנשי מקצוע עם נפגעי אלימות במשפחה (המשך)

- Goldblatt, H., Buchbinder, E., Eisikovits, Z., & Arizon-Messinger, I. (2009). Between the professional and private: The meaning of working with intimate partner violence in social workers' private lives. *Violence Against Women, 15*, 362-384. doi:10.1177/1077801208330436
- Band-Winterstein, T., Goldblatt, H., & Alon, S. (2014). Giving voice to 'age at the edge' - A challenge for social workers encountering elder abuse. *Journal of Family Violence, 29*, 797-807. doi: 10.1007/s10896-014-9627-0
- Hägglom, A. M. E., & Möller, A. R. (2006). On a life-saving mission: Nurses' willingness to encounter with intimate partner abuse. *Qualitative Health Research, 16*, 1075-1090. doi:10.1177/1049732306292086
- van der Wath, A., van Wyk, N., & van Rensburg, E. J. (2013). Emergency nurses' experiences of caring for survivors of intimate partner violence. *Journal of Advanced Nursing*. Advance online publication. doi: 10.1111/jan.12099

אנשי מקצוע שחוו בעצמם טראומה

- Ben-Ari, A., & Dayan, D. (2008). Splitting and integrating: The enabling narratives of mental health professionals who lived with domestic and intimate violence. *Qualitative Inquiry, 14*, 1425-1443. doi:10.1177/1077800408322581
- Benatar, M. (2000). A qualitative study of the effect of a history of childhood sexual abuse on therapists who treat survivors of sexual abuse. *Journal of Trauma & Dissociation, 1*(3), 9-28. doi:10.1300/J229v01n03_02

תשישות חמלה

- Austin, W., Goble, E., Leier, B., & Byrne, P. (2009). Compassion fatigue: The experience of nurses. *Ethics and Social Welfare, 3*, 195-214. doi: 10.1080/17496530902951988
- Benoit, L. G., McCarthy Veach, P., & LeRoy, B. S. (2007). When you care enough to do your very best: Genetic counselor experiences of compassion fatigue. *Journal of Genetic Counseling, 16*, 299-312. doi: 10.1007/s10897-006-9072-1
- Figley, C. R. (Ed.) (1995). *Compassion fatigue: Coping with secondary traumatic stress disorder in those who treat the traumatized*. New York: Brunner/Mazel.
- Joinson, C. (1992). Coping with compassion fatigue. *Nursing, 22*, 116-122.
- Maytum, J. C., Heiman, M. B., & Garwick, A. W. (2004). Compassion fatigue and burnout in nurses who work with children with chronic conditions and their families. *Journal of Pediatric Health Care, 18*, 171-179. doi:10.1016/j.pedhc.2003.12.005
- Najjar, N., Davis, L. W., Beck-Coon, K., & Carney-Doebbeling, C. (2009). Compassion fatigue: A review of the research to date and relevance to cancer-care providers. *Journal of Health Psychology, 14*, 267-277. doi:10.1177/1359105308100211

טראומה חלופית (vicarious trauma)

Sabo, B. M. (2006). Compassion fatigue and nursing work: Can we accurately capture the consequences of caring work? *International Journal of Nursing Practice*, 12, 136-142. doi:10.1111/j.1440-172X.2006.00562.x

Wies, J. R., & Coy, K. (2013). Measuring violence: Vicarious trauma among sexual assault nurse examiners. *Human Organization*, 72(1), 23-30. <http://sfaa.metapress.com/content/x5658p957k5g7722/>

Sheen, K., Slade, P., & Spiby, H. (2013). An integrative review of the impact of indirect trauma exposure in health professionals and potential issues of salience for midwives. *Journal of Advanced Nursing* 70, 729–743. doi: 10.1111/jan.12274

עבודה רגשית/עמל רגשי

Henderson, A. (2001). Emotional labor and nursing: An under-appreciated aspect of caring work. *Nursing Inquiry*, 8, 130–138. doi:10.1177/088626001016012004

Hunter, B. (2004). Conflicting ideologies as a source of emotion work in midwifery. *Midwifery*, 20, 261–272. doi:10.1016/j.midw.2003.12.004

Mann, S., & Cowburn, J. (2005). Emotional labour and stress within mental health nursing. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 12, 154-162. doi:10.1111/j.1365-2850.2004.00807.x

Cricco-Lizza, R. (2014). The need to nurse the nurse: Emotional labor in neonatal intensive care. *Qualitative Health Research*, 24, 615–628. doi: 10.1177/1049732314528810

מצוקה מוסרית

Hanna, D. R. (2004). Moral distress: The state of the science. *Research and Theory for Nursing Practice: An International Journal* 18, 73-93. doi:10.1891/rtnp.18.1.73.28054

Nathaniel, A. (2006). Moral reckoning in nursing. *Western Journal of Nursing Research*, 28, 419-438. doi:10.1177/0193945905284727

Pauly, B., Varcoe, C., Storch, J., & Newton, L. (2009). Registered nurses' perceptions of moral distress and ethical climate. *Nursing Ethics*, 16, 561-573. doi:10.1177/0969733009106649

השלכות פסיכולוגיות של המפגש עם טראומה עבור אנשי מקצוע

Collins, S., & Long, A. (2003). Working with the psychological effects of trauma: Consequences for mental health-care workers – a literature review. *Journal of Psychiatric & Mental Health Nursing*, 10, 417-424. doi:10.1046/j.1365-2850.2003.00620.x

צמיחה פוסט-טראומטית חלופית

Arnold, D., Calhoun, L., Tedeschi, R., & Cann, A. (2005). Vicarious posttraumatic growth in psychotherapists. *Journal of Humanistic Psychology*, 45, 239-263. doi:10.1177/0022167805274729

צמיחה פוסט-טראומטית חלופית (המשך)

Linley, P. A., & Joseph, S. (2006). The positive and negative effects of disaster work: A preliminary investigation. *Journal of Loss and Trauma, 11*, 229-245. doi:10.1080/15325020500494186

Silveira, F. S., & Boyer, W. (2014). Vicarious resilience in counselors of child and youth victims of interpersonal trauma. *Qualitative Health Research*. Advance online publication. doi: 10.1177/1049732314552284

חוסן אנשי מקצוע

Edward, K. (2005). The phenomenon of resilience in crisis care mental health clinicians. *International Journal of Mental Health Nursing, 14*, 142-148. doi:10.1111/j.1440-0979.2005.00371.x

Jackson, D., Firtko, A., & Edenborough, M. (2007). Personal resilience as a strategy for surviving and thriving in the face of workplace adversity: a literature review. *Journal of Advanced Nursing, 60*, 1-9. doi: 10.1111/j.1365-2648.2007.04412.x

Williams, C. L. (2008). *Therapeutic interaction in nursing* (2nd Ed). Sudbury, Massachusetts: Jones & Bartlett Publishers. Section 1: Therapeutic use of self: Understanding ourselves and our relationships, using self promote health, pp. 3-25.

Yagil, D., & Medler-Liraz, H. (2013). Moments of truth: Examining transient authenticity and identity in service encounters. *Academy of Management Journal, 56*, 473-497. <http://dx.doi.org/10.5465/amj.2011.0252>

סוגיות במפגש בין-תרבותי בין אחיות למטופלים

Cioffi, J. (2006). Culturally diverse patient-nurse interactions on acute care wards. *International Journal of Nursing Practice, 12*, 319-325. DOI: 10.1111/j.1440-172X.2006.00590.x

בין הבית לעבודה

Bullock, H. E. & MoralesWaugh, I. (2004). Caregiving around the clock: how women in nursing manage career and family demands. *Journal of Social Issues, 60*, 767-786.

אלימות לקוחות כלפי אנשי צוות

Drach-Zahavi, A., Goldblatt, H., Granot, M., Hirshmann, S., & Kostinsky, H. (2011). Control: Patients' aggression in psychiatric settings. *Qualitative Health Research, 22*, 43-53. doi: 10.1177/1049732311414730

Hellzen, O., Asplund, K., Sandman, P-O., & Norberg, A. (2004). The meaning of caring as described by nurses caring for a person who acts provokingly: An interview study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences, 18*, 3-11.